

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 129/21
Luxemburg, den 15 juli 2021

Dom i mål C-848/19 P
Tyskland/Polen

Lagenligheten av alla unionsinstitutioners rättsakter på området för unionens energipolitik ska bedömas med avseende på principen om energisolidaritet

Domstolen ogillar Tysklands överklagande av den dom varigenom tribunalen, med tillämpning av denna princip, ogiltigförklarade kommissionens beslut från år 2016 om ändring av villkoren för tillträde till gasledningen OPAL

Den ledning som ansluter till gasledningen i Östersjön (nedan kallad gasledningen OPAL) är den markbundna delen i väster av gasledningen Nord Stream 1 som används för att överföra gas från ryska fyndigheter till Europa och kringgår "traditionella" transitländer såsom Ukraina, Polen och Slovakien. År 2009, godkände Europeiska kommissionen på vissa villkor den tyska federala nätmyndighetens beslut att undanta gasledningen OPAL från reglerna i direktiv 2003/55¹ (som senare ersatts av direktiv 2009/73²) om villkoren för tillträde för tredje part till gasledningarna³ och om avgiftsregler.⁴ Gazprom är det dominerande företaget på marknaden för leverans av gas och har aldrig uppfyllt ett av de villkor som uppställs av kommissionen. Bolaget har därför kunna driva gasledningen OPAL till endast 50 procent av dess kapacitet sedan den togs i bruk år 2011.

På begäran av bland annat Gazprom informerade den tyska federala nätmyndigheten år 2016 kommissionen om sin avsikt att ändra vissa bestämmelser i det undantag som beviljades år 2009. Den planerade ändringen syftade huvudsakligen till att göra det möjligt att driva gasledningen OPAL till dess fulla kapacitet, på villkor att minst 50 procent av denna kapacitet såldes inom ramen för ett auktionsförfarande. Genom beslut av den 28 oktober 2016 godkände kommissionen ändringen på vissa villkor⁵ (nedan kallat det omtvistade beslutet).

Republiken Polen ansåg att det omtvistade beslutet innebar ett hot mot försörjningstryggheten av gas i Polen, då en del av de naturgasvolymerna som tidigare överfördes med hjälp av gasledningar som konkurrerade med OPAL via staterna i centraleuropa, däribland Polen, nu istället överförs via transitleddningen Nord Stream 1/OPAL. Polen väckte därför talan vid tribunalen om ogiltigförklaring av beslutet. Tribunalen biföll talan och ogiltigförklarade det omtvistade beslutet på grund av åsidosättande av principen om energisolidaritet som föreskrivs i artikel 194.1 FEUF.⁶ Kommissionen borde enligt tribunalen ha undersökt vilken inverkan ändringen av reglerna för driften av gasledningen OPAL hade på Polens försörjningstrygghet och energipolitik.

Efter överklagande från Förbundsrepubliken Tyskland, fastställer domstolen (stora avdelningen) tribunalens dom. Domstolen uttalar sig samtidigt om arten och omfattningen av principen om energisolidaritet.

Domstolens bedömning

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/55/EG av den 26 juni 2003 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 98/30/EG (EUT L 176, 2003, s. 57).

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 2009, s. 94).

³ Artikel 18 i direktiv 2003/55 och artikel 32 i direktiv 2009/73.

⁴ Artikel 25.2–25.4 i direktiv 2003/55.

⁵ Kommissionens beslut C(2016) 6950 final av den 28 oktober 2016 om ändring av villkoren för undantag avseende gasledningen OPAL, som beviljats enligt direktiv 2003/55 om regler för tillträde för tredje part och avgiftsregler.

⁶ Dom av den 10 september 2019, Polen/kommissionen ([T-883/16](#)) (se även pressmeddelande nr [107/19](#)).

Domstolen erinrar inledningsvis om att enligt artikel 194.1 FEUF är målet för unionens politik på energiområdet att i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna garantera att energimarknaden fungerar, garantera energiförsörjningen i unionen, främja energieffektivitet och energibesparingar samt utveckling av nya och förnybara energikällor och främja sammankopplade energinät.

Solidaritetsprincipen utgör en av unionsrättens grundläggande principer och nämns i flera bestämmelser i EU-fördraget och FEU-fördraget. På energiområdet kommer principen till specifikt uttryck i artikel 194.1 FEUF. Principen är nära förbunden med principen om lojalt samarbete,⁷ enligt vilken unionen och medlemsstaterna ska respektera och bistå varandra när de fullgör de uppgifter som följer av fördragen. Eftersom solidaritetsprincipen genomsyrar samtliga unionspolitiska mål på energiområdet, finns det inget som tyder på att denna princip inte kan ha bindande rättsverkan. Tvärtom innebär solidaritetsprincipen rättigheter och skyldigheter för såväl unionen som medlemsstaterna, eftersom unionen är bunden av en solidaritetsskyldighet gentemot medlemsstaterna och medlemsstaterna är bundna av en solidaritetsskyldighet mellan sig och gentemot unionens gemensamma intresse.

Härav drar domstolen slutsatsen att de rättsakter som antas av unionsinstitutionerna inom ramen för unionens politik på energiområdet – i motsats till vad Förbundsrepubliken Tysklands argumenterat för – ska tolkas och bedömas mot bakgrund av principen om energisolidaritet även i avsaknad av en uttrycklig hänvisning till denna princip i tillämplig sekundärrätt, det vill säga i förevarande fall direktiv 2009/73.⁸ Av principen om energisolidaritet, jämförd med principen om lojalt samarbete, följer således att när kommissionen antar ett beslut om ändring av undantagsbestämmelser med tillämpning av direktiv 2009/73⁹ är den skyldig att pröva huruvida det föreligger en fara för gasförsörjningen på medlemsstaternas marknader.

Domstolen preciserar därefter att ordalydelsen i artikel 194 FEUF inte innehåller något som tyder på att tillämpningen av principen om energisolidaritet är begränsad till terroristattacker, en naturkatastrof eller en katastrof som orsakas av människor vilket är de situationer som avses i artikel 222 FEUF. Tvärtom ska den anda av solidaritet som nämns i artikel 194.1 FEUF vara vägledande för alla åtgärder som rör unionens energipolitik.

Unionsinstitutionernas och medlemsstaternas skyldighet att beakta principen om energisolidaritet när de antar rättsakter som rör den inre marknaden för naturgas, genom att garantera en trygg energiförsörjning inom unionen, innebär inte bara att nödsituationer ska hanteras när de uppkommer utan även att åtgärder ska vidtas för att förhindra krissituationer. Unionen och medlemsstaterna är skyldiga att – vid utövandet av sina respektive befogenheter på detta område – beakta intressena hos alla aktörer som potentiellt berörs, genom att undvika att vidta åtgärder som kan påverka deras intressen när det gäller försörjningstrygghet, ekonomisk och politisk genomförbarhet samt diversifiering av försörjningskällor, och detta för att ta hänsyn till deras faktiska ömsesidiga beroende och solidaritet.

Domstolen fastställer således att tribunalen inte gjorde någon felaktig rättstillämpning när den kom fram till att det omtvistade beslutet skulle ogiltigförklaras på grund av att det åsidosatte principen om energisolidaritet.

UPPLYSNING: En dom eller ett beslut som meddelats av tribunalen kan överklagas till domstolen. Ett överklagande är begränsat till rättsfrågor och hindrar i regel inte att tribunalens avgörande verkställs. Om överklagandet kan tas upp till prövning och är välgrundat, upphäver domstolen tribunalens avgörande. Domstolen kan slutligt avgöra målet om det är färdigt för avgörande. Om så inte är fallet återförvisar domstolen målet till tribunalen, som är bunden av det avgörande som domstolen meddelat med anledning av överklagandet.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

⁷ Artikel 4.3 FEU.

⁸ Artikel 36.1 i direktiv 2009/73.

⁹ Artikel 36 i direktiv 2009/73.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106